ANUL III No. 81 — 4 PAGINI — 5 LEI — JOI 16 SEPTEMBRIE 1943

TRANSNISTRIA

GAZETĂ PENTRU LUMINAREA POPORULUI

Direcția, Redacția și Administrația:
București I. — Strada Sărindar Nr. 5-7-9
Tel. 3.84.30

APARE JOIA

Abonamente pe timp de un an:
Autorități și Instituții . . . 1000 lei
De sprijin . . . . 500 lei

Viața religioasă în Transnistria

Viața religioasă care s'a trezit în Transnistria, ca și pretutindeni în părțile ocupate de armatele germano-române merită o indeaproape luare aminte. Firește, cine a fost creștin adevărat a rămas și după venirea la putere a bolșevicilor în Rusia. Zecile de mii de preoți masacrați, sutele de mii de creștini torturați în lagăre nu i-au înspăimântat, ci au păstrat credința în suflet ca pe-un nepretuit tezaur.

Totuși în fața stăpânirii care promise să'i detroneze pe Dumnezeu din cer, în fața bezbojnicilor al căror președinte era brațul de fier al Rusiei, în fața comuniștilor declarați adversari implacabili ai divinității, mulțimile au consimțit să se resemneze și să aștepte vremuri prielnice.

Când se va stabili odată pomelnicul celor osândiți pentru credința în Hristos, precum și modul cum și-au dat obștescul sfârșit pentru această credință, se va vedea în ce măsură vremile actuale au depășit în teroare, în cruzime și păgânitate perioadele de mare prigoană din primele timpuri ale creștinătății; iar numele sfinților și martirilor ce ni s'au păstrat, va fi copleșit cu siguranță de mulțimea celor ce-au expiat în Rusia vina de a fi crezut în Cruce și Biserică.

Pentru întâia oară dela crâncenele persecuții romane, se vor afla în Rusia preoți răstigniți pe cruce, biserici prefăcute în hangare și depozite de muniții, când nu erau folosite încăperi de grajduri sau cazărmi.

Transnistria, cu populația ei amestecată în care satele moldovenești sunt avangărzile cele mai îndepărtate ale latinității, a rămas și ea în starea de amorțeală timp de peste două decenii, ca și întreaga Rusie. Sufletul românesc drept și încrezător, creștin în esențele lui, s'a incrustat într'o pojghiță de indiferență, fără ca seva din adânc să se fi uscat.

De altfel această crustă a cuprins sufletul slav pe toată întinderea lui: destinul lui Rascolnicov, care trebue să săvârșească un omor, să parcurgă toată gama supliciilor morale, să fie condamnat la ani de temniță grea, pentruca numai în fața acestor torturi să-și regăsească eul adevărat și să pornească pe calea ispășirei, pare să-l trăiască poporul rus în timpurile de față.

Alegerea de curând a unui patriarh al Rusiei de către consiliul sinodal, poate să fie o „lovitură" cu efect politic, dar nu mai puțin se explică prin foamea de credință a Rușilor — foame resuscitată și de suferințele indurate de Ruși în ultimii ani — și pe care tătucul Stalin și-a permis s'o astâmpere instaurând cadrele unei biserici creștine de ultimă oră.

In Transnistria drumul adevărat de afirmare a sentimentelor religioase a fost găsit. Bisericile și-au deschis ușile și-n altarele părăsite răsună glasul preoților. In ultimii doi ani satele s'au transformat din adâncuri. Tineretul a trecut prin apa botezului, a primit sfânta împărtășanie și de mai multe ori s'a spovedit sub patrafirul duhovnicului.

Dreapta credință ortodoxă se vede pretutindeni renăscută, în cimitirile îngrijite, în casele gospodărești unde icoanele sunt la locul de cinste. Ea se integrează în viața de toate zilele în modul firesc în care a dăinuit de veacuri.

Cine cunoaște Odessa, nu poate uita acele mulțimi de oameni săraci, mâhniți de suferințele războiului, frământați și loviți în inimile lor de cine știe ce ascunse dureri, îngenunchind în fața icoanelor, în catedrală, în biserici, pretutindeni unde sufletul crede că a găsit o clipă de liniște, un răgaz de contemplare.

Transnistria e poarta deschisă pe unde va năvăli în depărtările Rusiei credința izbăvitoare. Procesiunile mărețe ce he desfășoară pe străzile Odessei, liturghiile înălțate în biserici, duhul răzbătător de viață nouă din satele și cătunele acestei provincii, vor sfârși prin a cutremura trupul intrat în convulsiuni al celeilalte Rusii, unde religia e în funcție de moment politic, iar oamenii ei, patriarhi și preoți, sunt siliți să blagoslovească mai întâi pe omoritorii miilor de episcopi și slujitori ai altarelor.

E și aceasta în felul ei o pedeapsă, dar credem că e numai începutul. Când bate vântul călduros în Martie primăvara nu poate întârzia. In Transnistria dogorește soarele credinții. Suntem încredințați că marșul ei spre Răsărit se face cu o iuțeală mai mare ca a blindatelor generalilor ruși — și cu efecte care vor transforma Rusia într'o citadelă a creștinătății celei mai arzătoare, cum n'a fost niciodată în trecut.

Iisus a biruit armatele nebiruite ale Romei, și-a întins oștile îndrăznețe până la triburile sălbatece din Africa și Asia. Cu siguranță nu se va opri la Nipru sau la Bug sau în fața Moscovei. Puterile Lui se războiesc în suflete, și oricât ar fi vrut Stalin sau Molotov să scape de arătarea — fie și colorată în roș — a unui patriarh ortodox, n'a putut înlătura necesitatea politică — deocamdată — a instaurării unui pastor de suflete creștine, concurent primejdios al „tătucului" Stalin, care se vroia singur stăpân pe imensul material uman al Rusiei.

Transnistria îndeplinește azi funcțiunea de avant-post al creștinătății, prin sufletul larg al vlădicilor ei, al preoților și credincioșilor ziduri nevăzute s'au ridicat în inimi în acești doi ani care-i vor asigura viitorul de liniște pe care-l merită.

Ion Diaconu

Românii din Transnistria

Românii apar în ținuturile transnistriene dela primele izvoare ale istoriei noastre, izvoare care, cu mult înainte de Dragoș și de Bogdan, îi destăinue sub numele de *Blakumeni, Bolohomeni, Brodnici, Bârlarnici*.

Sub stăpâniri diverse: lituană, polonă, tătărască, turcească, elementul românesc a ocupat statornic și masiv regiunile de păduri și chiar de stepă din Transnistria. Acest element a continuat în secolele mai recente, și cu deosebire pe vremea lui Duca-Vedă, care a fost și hatman al cazacilor dela Nipru, să fie întărit prin așezări noui de moldoveni, cari plecau din locurile lor vechi pentru a găsi pământ mai bun și mai mult.

Așa se întâmplă că în afară de o Moldovă politică, limitată în zilele ei cele mai bune la Nistru, s'a mai format în decursul veacurilor o Moldovă neoficială dincolo de acest fluviu, cu o existență fără răsunet, dar de o vitalitate care a sfârșit în zilele noastre prin a se impune atenției generale.

RADU VULPE
Profesor la Universitatea din Iași

Doi ani de gospodărie românească

Când armatele române ale Mareșalului Desrobitor luptau încă la porțile Odesei, prefectura județului Odesa luase ființă și activa încă dela 20 Septembrie 1941 la Blagevo.

Iar la 1 Noembrie 1941, când hoardele bolșevice au fost împinse departe în Răsărit, prefectura își ia reședința la Odesa.

Pentru că cele mai grele lupte s'au dat în jurul Odesei, unde ostașii români s'au acoperit de glorie, pustiirile au fost mai mari; nici o instituție nu a rămas în picioare iar clădirile distruse, mobilierul ars și înstrăinat; legăturile telefonice distruse, iar lipsa șoselelor și a drumurilor impracticabile, făcea aproape imposibilă orice legătură administrativă cu centrele județului.

Astfel, s'a început organizarea primelor nuclee administrative prin înființarea a celor 108 primării și 85 de sate.

D. prefect, Colonel Matei Velcescu, împreună cu harnicii săi colaboratori, a avut de luptat cu greutăți nenumărate pentru ca primele jaloane ale administației românești să fie implântate într'o provincie unde cu totul altfel erau soluționate problemele administrative.

S'au început apoi reparația podețelor, debarcarea drumurilor în puncte obligatorii de trecere, marcarea drumurilor cu indicatoare, marcarea comunelor, satelor și cătunelor cu placarde.

Verificarea hărții județului pe teren, stabilindu-se suprafața terenului care se prezintă astfel: 209.773 ha., teren arabil: 131.756 ha., diferite terenuri și recensământul populației, care la prima numărătoare ajunge la: 82.618 locuitori și a tuturor bunurilor mobile, precum și a inventarului viu și mort în cuprinsul județului.

Executarea lucrărilor de ordin edilitar în comună, care constau în repararea localurilor pentru instituții precum și refacerea așezămintelor pentru folosul public ca uzinele electrice în comune și reședință a raioanelor, precum și a fântânelor cu pompe pentru uzul populației în comunele mai mari.

Concomitent cu lucrăile ce se executau de organele administrative, s'au luat măsuri pentru executarea lucrărilor edilitare de ordin public comun, cu mâna de lucru a populației din cuprinsul județului.

La 1 Octombrie 1941, s'au pus bazele Serviciului Agricol al județului Odesa, care a început organizarea județului din punct de vedere agricol, deoarece totul fusese părăsit și devastat. In cuprinsul județului Odesa, avem în total 195 obștii și 20 de ferme.

Procurarea de semințe a fost a doua problemă foarte greu de rezolvat, deoarece pe teritoriul județului nu s'a găsit nimic fiindcă autoritățile sovietice au distrus și au evacuat totul.

Pentru campania de însămânțări în primăvara anului 1942, s'au trimis toți funcționarii Prefecturei pentru a supraveghia și a da îndrumări pe teren, rezultatul a fost că s'a depășit planul de cultură prevăzut, pentru campania însămânțărilor de primăvară.

In toamna anului 1941 s'a însămânțat 4533 ha.

In primăvara anului 1943, s'au însămânțat 142.813 ha.

In toamna anului 1942, s'au însămânțat 40.979 ha.

In primăvara anului 1943, s'au însămânțat 139.884 ha.

Recoltatul cerealelor s'a făcut cu combaineri, secerătoare simple, secerători legători și în ultima instanță cu coasa.

Depozitarea cerealelor s'a făcut în silozuri și magazii; avem 3 elevatoare mari la Odesa Zastava I, Odesa Post și Serbca, magazii mari 5 la gările Buialâc, Cremidovca, Dacmaia, Culiudorovo Hlebgorodoc.

Concomitent cu desfășurarea activității a Serviciului agricol județean, în Luna Noembrie 1941, începe activitatea Serviciului Fermelor.

Inventarul viu la cele 20 de ferme din județ existent la 1 Noembrie 1941, era următor: cai 64, bovine 14, porcine 6. Situația inventarului viu în prezent grație muncii depuse de administratorii români, este următorul: cai 383, bovine 1895, porcine 863, ovine 703.

In prezent, toate fermele sunt conduse de administratori români cu pregătire de specialitate și se prezintă în foarte bune condițiuni.

Față de starea dezastruoasă în care se află județul din punct de vedere economic și anume: toate întreprinderile industriale cea mai mare parte distruse și devastate, iar restul în stare de nefuncționare și lipsite complectamente de materii prime, populația din județ, precum și așezămintele cu producție agricolă secătuite din cauza confiscării totale de către trupele sovietice a tuturor produselor precum și a vitelor pentru consumul propriu, astfel teritoriul județului rămânând complect devastat.

Față de starea arătată mai sus, Prefectura județului Odesa, prin Serviciul Economic ia următoarele măsuri: organizează viața economică a populației în județ, prin schimbul de mărfuri aduse din Țara contra produse agricole.

Ia măsuri de reparația tuturor întreprinderilor industriale din județ ca: mori și uleinițe, fabrica de spirt, uscătorie de fructe, fabrici de unt, etc. Orzanizează puncte de colectarea produselor conform ordonanțelor Guvernământului, iar din stocuri formate aprovizionează unitățile din Municipiu și județul Odesa, precum și cele în trecere prin județul Odesa, prin secțiile e-

(Continuare în pag. 2-a)

EVOLUȚIA LIMBII
LA ROMÂNII DELA RĂSĂRIT DE NISTRU

Rusia, în neconteniă ei expansiune către sud-est, a cuprins, între anii 1792-93, Transnistria și la 1812, Basarabia, înglobând astfel în granițele sale și pe moldovenii din aceste provincii.

La început, mânată de mărinimia pravoslavnică de a proteja popoarele creștine, eliberate de sub jugul Semilunei, a tolerat limba, ba chiar a și încurajat unele tipărituri în graiul neamurilor intrate în noua împărăție.

Astfel Ecaterina II-a, văzând că în provinciile Edisan și Podolia, care pe acea vreme cuprindeau Transnistria de astăzi, cea mai mare parte din populație este românească, „prin Ucazul din 10 Mai 1792 a permis să funcționeze o tipografie la Dubăsar, care să editeze cărți în limbile grecă, rusă și moldovenească" (... St. Ilin Noghilăul, în ziarul „Transnistria Nr. 3, 1941). De sub teascurile acestei tipografii au ieșit o mulțime de cărți religioase și laice scrise într'o frumoasă limbă moldovenească.

„Aceste cărți erau răspândite și în Moldova și unele din ele se mai păstrează și azi la bătrânii din Transnistria" (N. Iorga: Istoria Bisericii Românești, vol. II. pag. 191). „Intre acestea Ceaslovul apărut la Dubăsar în 1794 este tipărit întru însuși a sa tipografie în Târgul Dubăsar, de Protoereu Mihail Strilbițchi al Moldovlahiei și Basarabiei. Dealtfel în 1790 Chiril, Mitropolitul Proilavei, avea reședința la Dubăsar, care era atunci centrul ocârmuirei bisericești a ținutului Oceacov (Prof. Emil Diaconescu: Românii din Răsărit, pag. 159). In 1795 tipografia dela Dubăsar, condusă de Protoereul Mihail Strilbițchi, a fost mutată la Moghilău.

Acestea au fost primele licăriri de viață spirituală în traiul românilor transnistrieni, create în limba lor proprie.

Din anul 1812 până la 1918, limba moldovenilor dintre Nistru și Bug a avut aceeași soartă cu a moldovenilor din Basarabia. Peste Nistru n'a fost deschisă nici o școală în limba națională. Graiul moldovenesc s'a păstrat instinctiv în pătura țărănească, așa cum a fost plămădit în decursul veacurilor și cum s'a cântat din psaltirea și Ceaslovul, tipărite la Dubăsar și Moghilău.

Mișcarea națională din Basarabia, începută la 1905, apariția ziarelor: „Cuvântul Moldovenesc" și „Luminătorul", au revărsat o nouă lumină binefăcătoare în desvoltarea și păstrarea limbii române, la moldovenii de peste Nistru.

Acțiunea călugărului Inochente dela Balta a avut, la început, un caracter național. Era o protestare împotriva ridicării dreptului de a se ruga în Biserică, în limba natală.

Revoluția din 1917, făcând să se prăbușească puterea țaristă, a proclamat pretutindeni dreptul tuturor naționalităților, de a se desvolta în limba lor proprie.

In frământarea uriașă, care a cuprins toate neamurile din fostul imperiu țarist, moldovenii, prin câțiva cărturari de ai lor, cei mai mulți învățători, au făcut să spargă carapacea întunericului, spre a se bucura și ei de drepturile proclamate de revoluție.

Astfel congresul dela 17 Decembrie 1917, ținut la Tiraspol, rămas în istorie ca prima manifestație națională a românilor transnistrieni, a hotărît ca limba oficială în toate instituțiunile publice din regiunile locuite de moldoveni, să fie cea moldovenească.

Ca urmare a dezideratelor formulate în congres, 27 de învățători moldoveni transnistrieni iau parte la cursurile învățătorești, organizate la Chișinău în anul 1918. Aceștia reîntorși peste Nistru, încărcați cu tot felul de cărți românești, deschid cele dintâi 25 de școli, cu limba de predare moldovenească în centrele mai importante din regiunile românești.

Congresul Corpului didactic de la Chișinău cere pentru toți moldovenii de peste Nistru, inclusiv cei din Caucaz, ca în școli limba de predare să fie moldovenească.

Unirea Basarabiei cu Patria Mamă, România, lasă pe moldovenii din Transnistria în desnădejde; graiul și ființa etnică le sunt amenințate să fie înghițite de Ruși și Ucraineni.

In anul 1919, la Congresul Instrucției Publice din ținuturile Odesa și Herson, ținut la Odesa în luna Mai, delegația Zaftur, I. Moloman și Pleșca Concearienco și Ciobanu, a cerut cu toată insistența și a obținut menținerea limbii moldovenești în toate instituțiunile din părțile locuite de moldoveni. Președintele congresului le-a oferit chiar și o tipografie pentru folosința organului de conducere a moldovenilor.

Inscăunarea regimului bolșevic a făcut ca cea mai mare parte din promotorii mișcării naționale să părăsească locurile natale, refugiindu-se în România.

Predarea limbii române, începută cu atâta elan în școli, a mai licărit, pe ici pe colo, până prin anul 1924, însă s'a făcut fără nici o normă bine stabilită.

La 12 Octombrie 1924, creându-se Republica Moldovenească s'a pus în serios problema limbii. Acum au fost chemați toți cărturarii moldoveni de peste Nistru, cei refugiați din Basarabia și România, ca să-și spună cuvântul.

Timp de 3 ani au urmat discuțiuni „științifice" pentru fixarea alfabetului și a structurei limbii. Asupra fondului nu putea fi nici o obiecție; acesta era definit de Partid: „cultură națională după formă și socialistă după conținut".

Discuțiunile asupra adoptării limbii erau duse de două tabere: una având ca reprezentant pe Leonid Madan, basarabean care reușise să grupeze în jurul său aproape toți cărturarii moldoveni din Transnistria, și alta condusă de evreii Dâmbul (Edelțein) refugiat din Ardeal și Ploeșteanu (din Ploești).

Prima tabără susținea să adopte o limbă arhaică moldovenească, având ca bază limba Codrenilor din jud. Lăpușna, de pe unde era originar Madan, scrisă în alfabetul rusesc, iar a doua partidă preconiza limba românească, așa cum se predă în școlile din România.

După aprige discuții care durează din 1924 până la 1927, în cele din urmă reușește curentul madanist, care impune limba în toate instituțiile din Republica Moldovenească.

Conferința a IV-a a partidului comunist moldovenesc — condus mai mult de evrei — din Noembrie 1927 „a rezolvat definitiv problema românizatorilor" și a arătat că la baza ridicării limbii literare moldovenești trebue să fie pusă înălțarea limbii populare moldovenești pe care o vorbește nația moldovenească, dar nu schimbată cu limba românească

Andrei T. Niculescu

(Continuare în pag. 2-a)

CREDINŢĂ ŞI NEAM

TÂLCUL EVANGHELIEI

++++++++++++++++++++++++++++

DUMINICA DUPĂ „INĂLŢAREA SF. CRUCI"

„Că ce va folosi omului de ar dobândi lumea toată, şi-şi va pierde sufletul său." (Marcu 8. 36).

Lumea toată până acum n'a dobândit-o nimeni, dar dacă ar fi cu putinţă in viitor, aceasta s'ar face cu voia lui Dumnezeu sau împotriva lui Dumnezeu. Cu voia lui Dumnezeu, e uşor să stăpâneşti lumea. Oricine îşi lipeşte inima de Dumnezeu, dobândeşte atâta îndestulare, atâta bucurie, — cum nu-i poate aduce stăpânirea a o sută de lumi ca acela pe care o cunoaştem, pentrucă Dumnezeu dă celace lumea nu poate da. Sfântul Apostol Pavel prin bunătatea lui Dumnezeu a avut o răpire către cele cereşti, fără să ştie el însuşi dacă era în trup, sau afară de trup. Şi ne spune el care alergase spre propovăduire în cea mai mare parte a lumii cunoscută pe acea vreme şi văzuse multe, că în acea răpire, a văzut: „celace ochiul omului n'a văzut", a auzit „celace urechia omului n'a auzit", şi a simţit, „celace la inima omului nu s'a suit".

Dumnezeu nu amăgeşte. Şi cuvântul lui mai tare decât veşnicia spune: „Iar câţi l-au primit pe Dânsul, le-a dat lor stăpânire ca să se facă fii ai lui Dumnezeu. (Ioan 1. 12). Şi ce stăpâneşte tatăl stăpâneşte şi fiul. Aşadar, de vrea cineva să ajungă la vadul unde inima şi sufletul lui să arunce ancora şi să strângă pânzele fără să dorească a mai părăsi limanul, să pue pe Dumnezeu, stăpân al sufletului, al inimei şi al vieţii sale şi atunci trăeşte încredinţarea că pentru el a făcut Dumnezeu tot celace a făcut. Că pentru el licăresc stelele, pentru el se împodobeşte primăvara, adie vântul şi rodeşte pământul; pentru el sunt făcute toate cele ce se văd şi cele ce nu se văd, cele ce trec şi cele ce rămân.

Dar poate cineva vrea să stăpânească lumea, fără voia lui Dumnezeu, sau chiar împotriva voii lui Dumnezeu. Îngădue Dumnezeu acest lucru!

— In bunătatea Sa, ne-a dăruit slobozenia vrerii. Ne-a făcut slobozi să vrem binele şi să vrem răul. Se bucură dacă săvârşim binele şi se întristează de facem răul; dar slobozenia vrerii n'o împuţinează.

Atâta slobozenie a dat sufletului încât chiar când oamenii pângăresc prestolul şi sfintele icoane; chiar când părinţii învaţă pe copii să strângă pumnii şi să scrâşnească din dinţi împotriva cerului, Dumnezeu încă rabdă. Nu doară că n'ar putea să despice pământul sau să-l topească cu foc; Nu! Dar arată celor buni şi celor răi că bunătatea Lui covârşeşte răutatea lumii.

Dorinţa de stăpânire este aşezată în sufletul omului de la zidirea lui de către Dumnezeu; ca şi slobozenia vrerii. Atunci când a făcut Dumnezeu pe om după chipul şi asemănarea Sa, adică cu vrere slobodă, i-a zis: „creşteţi şi vă înmulţiţi şi stăpâniţi pământul". Se înţelege că această stăpânire este după voia lui Dumnezeu. Este aşadar o stăpânire după voia lui Dumnezeu, după cum este şi una împotriva lui Dumnezeu, adică după voia Diavolului.

Stăpânirea lumii după voia diavolului duce însă la pierderea sufletului. Căci atunci când diavolul prin amăgire ispiteşte sufletul, mintea se întunecă şi la plăcerea drept fericire, şi nedreptatea ca dreptate şi răul ca bine.

Sufletul omului este hotarul unde se dă războl între Dumnezeu şi Satana. Dumnezeu vrea să slobozească pe om din robia patimilor şi să-l facă stăpân pe sine, adică pe viaţa aceasta şi să-l răsplătească cu viaţa cea veşnică. Diavolul îi suceşte mintea ca să la răsvrătirea drept slobozenie şi îndestularea patimilor drept fericire. Cine crede că are suflet ştie că ce rămâne din viaţa aceasta este sufletul şi cu el va merge în faţa lui Dumnezeu. Cine se lasă amăgit şi la pofta, patima şi dorinţa inimii ca drepturi ale firii, nu mai crede că are suflet; rămâne rob al firii, nu fiu al lui Dumnezeu.

Sufletul omului este mai presus de fire.

Cine însă şi-a pierdut sufletul, zadarnic se mai sbate, căci cum spune Scriptura, de ar dobândi lumea toată, nimic nu-i va folosi.

Econ. Gh. Comana

CONDUCĂTORUL STATULUI ROMÂN, MAREŞALUL ION ANTONESCU ELOGIAZĂ ABNEGAŢIA, VREDNICIA ŞI PRICEPEREA GUVERNATORULUI ŞI ALE COLABORATORILOR SĂI, CU OCAZIA IMPLINIRII A DOI ANI DE ADMINISTRAŢIE ROMÂNEASCĂ IN TRANSNISTRIA

Mareşalul Desrobitor, mulţumeşte populaţiei transnistriene, pentru devotamentul şi increderea arătată faţă de Statul Român

Ziua de 19 August 1941 va rămâne pentru Transnistria o zi istorică.

Prin Decretul semnat la Tighina de Mareşalul Conducător, prin care d. prof. G. Alexianu este investit cu depline puteri ca Guvernator al provinciei dintre Nistru şi Bug, Transnistria pustiită şi pârjolită de barbaria sovietică a intrat sub scutul noullor principii de muncă şi ordine europeană.

Prin acest Decret, Transnistria şi-a câştigat drepturi la o nouă viaţă de cultură şi civilizaţie, graţie efortului extraordinar săvârşit aci, in timp de doi ani, de către aparatul administrativ românesc.

Ceeace glorioasele armate desrobitoare au cucerit prin sable şi sânge românesc, administraţia Transnistriei a consfinţit această jertfă de epopee antică, prin revărsarea unui nou spirit de creaţie astăzi admirat de intreaga lume. Prin îndeplinirea acestei misiuni europene pe care România a săvârşit-o cu atâta pricepere şi abnegaţie într'un timp atât de scurt, numele d-lui prof. G. Alexianu va rămâne veşnic inscris, cu litere de foc, in istoria Transnistriei.

Infăptuirile dinamice ale Guvernatorului şi ale colaboratorilor săi sunt astăzi omagiate de Mareşalul Ţării prin cuvinte demne de inscris in paginile de glorie ale Neamului.

Textul telegramei trimeasă de Mareşalul Conducător cu ocazia împlinirii a doi ani de administraţie românească în Transnistria, d-lui Guvernator prof. G. Alexianu, va sta în faţa acestor realităţi ca o mărturie vie şi ca fapt istoric.

TELEGRAMA TRIMISA DE D. MAREŞAL ION ANTONESCU, GUVERNATORULUI TRANSNISTRIEI

Domnului Alexianu
Guvernatorul Transnistriei
Odesa

„La implinirea a doi ani de administraţie românească in Transnistria, sentimentele D-Voastră de devotament şi recunoştinţă, constitue pentru mine prilejul de a reînoi ceiace am spus-o de nenu-

D. MAREŞAL ION ANTONESCU

mărate ori. Ceiace am făcut noi acolo, este un act de vrednică şi frăţească gospodărie şi o dovadă a forţei noastre administrative şi civilizatoare.

Datorăm armatei noastre şi aliaţilor noştri, liniştea de care ne-am bucurat in cei doi ani de muncă creatoare acolo.

Datorăm armatei D-Voastră d.le Guvernator şi aparatului D-Voastră administrativ priceperea, vrednicia şi abnegaţia puse pentru refacerea şi impulsia noului ritm de viaţă, in provincia de dincolo de Nistru.

Datorăm, in sfârşit, locuitorilor Transnistriei care ne-au ascultat îndemnurile noastre cu o devotaţiune insetată pentru dreptate şi omenie tuturor şi in special, al D-Voastră d.le Guvernator, vă trimit mulţumirile mele cele mai călduroase.

Mareşal ANTONESCU

TELEGRAMA D-LUI GUVERNATOR G. ALEXIANU TRIMISĂ CONDUCĂTORULUI STATULUI ROMAN

D-lui Mareşal Ion Antonescu,
Conducătorul Statului

Implinindu-se azi al doilea an, dela istorica zi când aţi dat la Tighina Decretul de aşezarea administraţiei româneşti in Transnistria, gândul nostru al tuturor se indreaptă cu recunoştinţă, cu dragoste, cu devotament spre D-Voastră pentru a vă mulţumi de marele sprijin, de increderea, de dragostea şi de grija de fiecare clipă ce aţi avut-o pentru noi. Numai astfel am putut să ne ridicăm atât de strălucit in marea şi epocala misiune ce ne-aţi încredinţat, misiune care constitue mândria conducerii D-Voastre şi va constitui totdeauna mândria vieţii noastre.

Ne rugăm azi ca şi întotdeauna lui Dumnezeu să vă dea sănătate şi viaţă lungă spre a duce la bun sfârşit marea operă începută de înălţarea neamului şi de aşezarea în drepturile lui istorice.

Guvernator,
Profesor G. ALEXIANU

Traficul de călători pentru Transnistria

In noul tarif de călători, bagaje, mesagerii C. F. R.—C. F. R. T., via Volcineţ—Moghilev, se pot emite bilete directe şi se pot inregistra direct prin Volcineţ—Moghilev, numai in următoarele staţiuni: Bălţi — Bar, Bălţi—Jmerinca, Cernăuţi-Bar, Cernăuţi-Jmerinca, Lipnic-Bar, Lipnic-Jmerinca, Volcineţ-Bar, Volcineţ-Jmerinca şi invers, precum şi Moghilev—Bălţi, Moghilev—Cernăuţi, Moghilev-Lipnic şi Moghilev—Volcineţ.

Pentru parcursul căilor ferate române taxele se plătesc pe baza distanţei dela staţia C. F. R. arătate mai sus.

La stabilirea taxelor de călătorie prin adunarea cifrelor din tablourile respective, se va avea întotdeauna in vedere numai tariful cu taxa întreagă, întrucât pe CFRT, nu se acordă nici o reducere.

Taxele biletelor de călători se pot plăti, conform cazurilor prevăzute, in mărci germane sau în lei.

Taxele de bagaje şi de mesagerii se stabilesc separat pentru fiecare parcurs (C.F.R. şi C.F.R.T.) şi sunt cele normale din tariful local C.F.R., conform dispoziţiunilor publicate in acest sens in Foaia Oficială C.F.R.

Activitatea funcţionarilor din serviciul comercializării produselor guvernământului Transnistriei din Bucureşti

In sala stadionului Teatrului Naţional, o frumoasă serbare artistică organizată de funcţionarii din serviciul comercializării produselor din Guvernământul Transnistriei din Bucureşti.

Vrând să cinstească un an de încordată muncă pe teren economic, aceşti tineri au găsit timpul şi prisosul de trăire sufletească, spre a se înfăţişa publicului cu un program destul de preţios şi în bună măsură realizat.

Serbarea a început la orele 10,30 dimineaţa, fiind onorată de o asistenţă numeroasă, luând parte din Guvernământul Transnistriei: d-na şi d. C. Popescu, directorul serviciului comercializării produselor din Guvernământul Transnistriei din Bucureşti, d-na şi d. director Aurel Păcuraru, d-na şi d. Dragomir, g-ral Bogdan, colonel Lisievici, maior Vasilescu, d-na şi d. Iota şi d-nii Stănculescu Gheorghe, Nosa, Penacov, Trăilă, Ivan, Giurgiu şi numeroşi funcţionari.

Bogatul şi variatul program a început cu Imnul Regal, după care a rostit un cuvânt de deschidere d. Valeriu Măgureanu, arătând în cuvinte calde meritul acestor funcţionari, care contribuie la întărirea frontului intern.

Au plăcut deasemenea corurile conduse de d. C. Marcu, precum şi recitările d-rei Elena Sereda, V. Turcoi şi D. Meşter.

Populara interpretare a folclorului românesc d-ra Rodica Bujor, acompaniată de taraful Gore Ionescu, a cântat cântece din diferite ţinuturi. Acelaş succes l-a înregistrat echipa de jocuri naţionale formată din domnişoarele: Lenuţa Lupescu, Ruxandra Goga, Didi Mironescu, Lizica Teodorescu, Maria Popescu, Verona Hinghianu, Zica Popescu şi d-nii Popescu Judeţ, colonel Albu, I. Lambru, Tănase Gheorghe şi Cos. Alexandru.

După desfăşurarea acestui program s'a reprezentat „Reintregirea", poem simbolic al suferinţei ardelene, alcătuit de d. D. Meşter.

Doi ani de gospodărie românească

(Urmare din pag. 1-a)

conomice dela raioane se adună ouăle necesare pentru incubaţie, se pune in funcţiune incubatoriul, iar cu păsările rezultate se complectează obştiile.

Se dă o deosebită atenţie pentru strângerea pieilor, lânei, bumbacului şi a materialelor neferoase. Se pune in stare de funcţiune fabrica de unt din comuna Petrovca, se fac amenajări speciale, se dotează cu materiale necesare atât fabricării in bune condiţiuni a untului, precum şi a ambalării şi al transportului ajungând la capacitate zilnică de producţie circa 1000 kgr. unt.

Se infiinţează puncte de colectarea laptelui de oi şi stâne, precum şi brânzării speciale conduse de un specialist adus din Ţară.

In prezent se lucrează la dotarea şi aprovizionarea in bune condiţiuni a magazinelor raionale de consum, care funcţionează in toate raioanele din judeţ.

Serviciul sanitar al judeţului Odesa, începe activitatea cu organizarea secţiunilor sanitare la fiecare raion precum şi cu organizarea dispensarelor şi ambulanţelor, care in cea mai mare parte au fost devastate de populaţie în timpul războiului.

Judeţul Odesa a fost împărţit din punct de vedere al organizării sanitare în 25 circumscripţii sanitare.

Aceste circumscripţii sunt deservite de 1 spital, 2 dispensare 3 puncte sanitare.

In anul 1942 s'au reparat şi amenajat următoarele localuri: 3 spitale (Blagosvo, Petrovca, Siceavca), 7 Dispensare, 3 puncte sanitare şi 5 băi comunale.

Situaţia sanitară şi epidemiologică a jud. Odesa, este una din cele mai bune ca organizare şi conducere din Transnistria, fiind citat pe naţiune cu ocazia inspecţiei efectuate de d. Mareşal Conducător în cursul lunei Iunie a. c.

Serviciul Invăţământului al judeţului începe activitatea cu recrutarea personalului didactic, alegerea localurilor rămase în stat de a fi proprii pentru şcoală, dotează cu material didactic şi începe activitatea cu 19 şcoli dela început, mai târziu până la 94 şcoli, având un număr de 6262 elevi.

După un an de activitate intensă depusă de personalul de specialitate român şcolile au dat rezultate bune atât din punct de vedere teoretic, cât şi din punct de vedere practic pe teren la muncile agricole.

In domeniul religios, judeţul Odesa a fost ajutat la refacerea şi construcţia bisericilor de armată în cea mai mare parte, precum şi de populaţiei; s'au refăcut bisericile şi s'au redat cultului in următoarele comuni:

Buialâcul-Mic, Vizirca, Ghiliacova, Dalnic, Petrovca, etc.

In prezent se construeşte din nou biserica în comuna Blagoevo şi biserica din comuna Stefanovca.

După doi ani de administraţie românească judeţul Odesa, condus cu o deosebită pricepere şi o muncă de zi şi noapte, a d-lui prefect col. M. Velcescu, cinsteşte realizările româneşti din Transnistria. D. col. Matei Velcescu este unul din prefecţii preţuiţi de Guvernator, iar realizările sale atât de numeroase vorbesc dela sine.

EVOLUŢIA LIMBII LA ROMÂNII DELA RĂSĂRIT DE NISTRU

(Urmare din pagina 1-a)

ce are o mulţime de cuvinte şi expresii neinţelese moldovenilor" („Moldova Sovietică", 1939, pag. 226).

Aici incepe prima fază a limbii literare moldoveneşti.

Cazanul unde se fierbea noua limbă era Comitetul Ştiinţific Moldovenesc, numit prescurtat: Comştimold. Acesta, la inceput, a fost condus de profesorul Ocinschi, care nu ştia nici un cuvânt moldovenesc. Reuşita curentului madanist se datoreşte şi faptului că L. Madan ocupa şi funcţiunea de Secretar General al Comitetului Ştiinţific Moldovenesc.

O problemă grea au constituit-o termenii technici, pe cari Madan ar fi vroit să-i adopte din limba românească, însă aici s'a izbit de hotărîrea Partidului, care a stabilit că aceste cuvinte să fie exprimate prin termeni noui. Nu s'a admis nici un fel de neologisme din limba românească sau rusă. Iată-l deci pe Madan, cu intreaga echipă, pornit să vâneze cuvinte noui. D. Simion Dumitraşcu, care a conlucrat in această grupare a scriitorilor moldoveni, povesteşte tot zbuciumul lor în făurirea nouei limbi. Acela era mai lăudat în redacţie a doua zi, care prezenta mai multe cuvinte născocite şi pe care in vorbirea de toate zilele nu le intrebuinţau nici ei niciodată.

Pentru a ilustra cele spuse, vom arăta numai câteva cazuri. De exemplu la termometru îi ziceau „călduro-măsurător", substantiv — „fiinţiinic", sufragerie — „mâncătorie", etc.

In această limbă pocită s'au editat toate manualele şcolare, incepând din anul 1927, când intră in vigoare primul plan cincinal. Toate şcolile şi instituţiile din Republica Moldovenească vor intrebuinţa, de aici inainte, graiul moldovenesc, după gramaticile şi normele indicate de curentul madanist.

Din anul 1927, când a luat fiinţă Comitetul Ştiinţific Moldovenesc, aici s'a creiat şi o secţie lingvistică, ce va stabili gramaticile şi intreaga structură a limbii moldoveneşti.

In această secţie au lucrat şi evreii Dâmbul şi Ploeşteanu, care şi-au inceput cariera cu invăţători la şcoala medie din comuna Coşniţa, jud. Dubăsar. Ambii visând revoluţia mondială, şi înfăptuită cât mai repede, sunt contra limbii arhaice a lui Madan, îşi susţin şi cer mai departe introducerea limbii române, cu alfabetul latin.

Curentul madanist se ţine până în anul 1932, când promotorul ei L. Madan este acuzat de Partid, că prin limba lui a îndepărtat pe Moldovenii din Republica Moldovenească de massele moldoveneşti din Basarabia, făcând ruptura „culturală" dintre fraţi.

Judecat pentru creiarea acestei limbi, pe care, în contra voinţei lui, a impestriţat-o cu tot felul de cuvinte inaccesibile, a fost deportat pe cinci ani de zile în Siberia. Cea mai mare parte din colaboratorii lui au fost la fel expulzaţi din Republica Moldovenească.

Cărţile lor au fost arse din ordinul guvernului.

Cu aceasta se începe a doua fază a limbii literare moldoveneşti. A triumfat deci românizarea limbii, care pentru că suna neplăcut la urechea partizanilor a fost denumită „Latinizare".

Incepând din anul 1932, adică odată cu punerea în aplicare a celui de al doilea plan cincinal, Editura de Stat a Moldovei din Tiraspol nu mai pridídea să tipărească manuale pentru şcoli, cu alfabetul latin, scris într'o limbă accesibilă oricărei şcoli din Bucureşti. Tot în această limbă au început să iasă cărţi literare, reviste, ziare etc.

Limba literară se preda numai după gramaticile lui Gordinschi, profesor la şcoala comunistă din Tiraspol, refugiat din Basarabia şi a evreilor Dâmbul şi Ploeşteanul.

Motivarea — bineînţeles secretă — a introducerii acestei limbi era pregătirea cadrelor de intelectuali moldoveni, care, la o eventuală revărsare a bolşevismului asupra României, să poată intra cu uşurinţă şi conduce toate funcţiunile publice.

Pentru a se vedea câtă seriozitate se acorda acestei probleme, secţia linguistică, din Comitetul Ştiinţific Moldovenesc, care îndruma noul curent, avea următoarele subsecţiuni:

1. Graiul viu al muncitorilor din Moldova Sovietică, Basarabia, Moldova Veche, Bucovina, Muntenia, Oltenia, Banat, Transilvania şi Dobrogea;

2. Graiul viu al tuturor muncitorilor moldoveni şi munteni, deosebirile lor fonetice şi morfologice faţă de limba actuală literară moldovenească. Principiile sociale şi de clasă ale lexicografiei. Editarea unei serii de dicţionare terminologice şi technice în limbile moldovano-ucraineană şi ucraino-moldovenească.

3. Graiul viu moldovenesc în părţile de Nord şi de Sud ale Republicei Moldoveneşti, precum şi în satele moldoveneşti din Ucraina şi Caucazia, Basarabia, Bucovina şi Moldova veche;

4. Apariţia şi formarea limbii moldoveneşti şi a elementelor ei componente;

5. Elementul latin şi slav in limba moldovenească;

6. Scrisul slav şi latin în limba moldovenească;

7. Influenţa limbilor rusă şi ucraineană asupra acelei moldoveneşti;

8. Imprumuturile reciproce linguistice moldovano-ucrainiene în limba moldovenilor şi ucrainienilor în satele mixte, locuite de moldoveni şi ucrainieni;

9. Reflexul revoluţiei şi regimului sovietic asupra limbii moldovenilor muncitori;

10. Procesul de modificare şi îmbogăţire a limbii colhoznicului şi muncitorului moldovean;

11. Publicarea foneticei, morfologiei şi sintaxei moldoveneşti pe baza alfabetului latin. (N. P. Smochină: Institutul de Cercetări Ştiinţifice din Republica Moldovenească, anul 1938, pag. 24-25).

N'au trecut nici patru ani dela introducerea acestui curent şi rezultatele au fost cu totul contrarii celor aşteptate de fidelii comunişti. S'a întâmplat acelaş lucru ca şi cu Catehismul lui Coresi din Ardeal. Limba literară românească introdusă la moldovenii de peste Nistru, a făcut ca privirile lor să se îndrepte către adevărata lor Patrie — România.

Intr'adevăr, tineretul moldovenesc care termina şcolile secundare in limba românească, venind la Institutul Pedagogic din Tiraspol, unde urmau patru ani de zile pentru a deveni profesori de şcoli secundare, nu aveau manuale şi chiar profesorii erau lipsiţi de izvoare după care trebuiau să le adâncească „latinizarea". Murmurele studenţilor s'au transformat în anul [illegible] într'un fel de grevă, care cerea cu insistenţă profesorilor să introducă in Universitate studiul clasicilor români: Alecsandri, Eminescu, Caragiale, Delavrancea, Coşbuc, Vlahuţă, etc.

Andrei T. N[illegible]
(Sfârşitul in n-rul viitor)

LITERATURĂ

DOBRE VITEAZUL

Povestire de MIHAIL LUNGIANU

A fost odată un om sărac, sărac de tot. N'avea nici după ce să bea apă. In schimb îl împovărase soarta c'o casă de copii. Ii cereau care mai de care, să li-aducă ba de ale mâncării, ba 'mbrăcăminte. Erau toţi mărunţei.

Omul, îl chema Dobre, umbla tot amărît. Muncea, de când se slomnea de ziuă, până târziu noaptea, dar făr' de nici un spor. Tot ce agonisea, din lucrul fără preget, se ducea ca pe gură de lup.

Era dogar. Ii trecea vara, cât e ea de lungă 'n pădure, după lemn de lucru; iarna, de când cădea frunza şi se punea gerul până soseau rândunelele, ciocârtea acasă, robotea pe la oameni, nu sta o clipă. De geaba însă toate. Nu putea să birue, cu două mâini slabe, atâtea guri lacome.

Intr'o zi dobora un copac, într'o pulpană de codru des. Il năpădise mai rău, ca or când, gândurile negre. Da tot silnic cu toporul şi bodogănea 'ntr'una. Işi blestema soarta, înjura, de curgea ţărâna, şi pe oameni şi pe Dumnezeu.

Când, de cătrănit ce era, s'aşează pe tulpina groasă de stejar, se pomeneşte c'un moşneag în faţă. Era 'nnalt, slab, dar senin la chip.

— Ce faci, omule? îl întrebă el.

— Pe dracu'!, răspunse morocănos românul.

— De ce zici aşa?

— Da' cum altfel?

— Cum zic toţi câţi au credinţă 'n Tatăl cel din Ceruri şi I se închină.

— Păi vezi, că eu nu-s din ăia.

— Aşa? Atunci din cari îi sta să fii?

— Eu? Hei moşule! Eu mi-s din cei cari îi trimit şi pe El plocon dracului!

La vorbele acestea s'a cutremurat cerul şi s'a 'ntunecat pământul. Lucrătorul a dat să-şi facă o cruce de spaimă, dar s'a oprit, încruntându-se şi 'njurând.

— Da' de ce asta? De ce eşti aşa de mahmur? îl ispiti Bătrânul.

— Că-şi bate joc de mine!

— Cum? Ce fel? stărui în lămuriri Streinul.

— Mi-a dat copii mulţi!

— Bine, da' asta-i avere!

— 'O fi la cine are cu ce-i ţine; da' eu?...

— Te văz că munceşti!

— Până dau pe brânci, da' făr' de nici un folos!

— Pentru că nu crezi nici în ajutorul Celui Mare şi Bun, nici în munca ta.

—Am crezut odată, da' acu m'am vindecat. Nici nu mai vreau s'auz de numele Lui.

— Mai cearcă. Nu pierde curaju'. Cât face umbră pe pământ, omu' e dator să tragă mereu nădejde de mai bine, or cât de rău i-ar merge!

— Mai vezi d'altu', că pe mine m'ai luminat buştean!

— Rămâi în grija Cerului!

Omul a dat să zică o vorbă urîtă, sot de ăl din scorburi, dar s'a oprit, răsgândindu-se:

— De ce să-mi bat joc de bătrâneţele Lui? Vorbea aşa de frumos! Din toată inima-i de copil! Pe semne e vr'un încercat. 'O fi trecut şi El prin necazuri grele, ca şi mine, şi 'o fi mântuit Al-de-Sus.

Sta locului nedomirit, se scărpina 'n cap:

— Mai ştii? 'O fi şi asta ceva? Prea-mi turue leopa toată ziulica. Prea sudui şi dau ăluia toate! Ce ar fi să mai tac, să mai crez, să nu mai fiu cu el toată ziua 'n gură să nu-i mai zic pe nume?

Nu isprăvi bine de tors firul gândului şi abia prinsese iarăş a odori când hop înainte-i un mototol, întunecat la chip:

—Ce-mi lucri, aici, omule?

— Pe dracu'! porni teuca fără lacăt; dar pe loc îşi dădu seama, că rău face şi o 'ndreptă:

— Pe naiba' ghem!

— Cum cum vine asta?

— Aşa!

Şi se muncea 'n el ce să zică. Mogâldeaţa nu-l slăbea din ochi, îl descosea mereu:

— Cum aşa?...

Şi Dobre simţi 'n cap o vână de 'nseninare, de 'ndemn!

— Il vin de hac!

Posnaşul se cutremură şi se posomorî şi mai tare:

— Il vii de hac?... Cum oare?

— Cum? îl râse Dobre 'n faţă.

— Ei cum 'o să poţi să faci una ca asta? stărui umbra mohorîtă.

— Lesne de tot! Uite m'am apucat să cioplesc lemne, să durez d'o biserică!

— Ce faci? întrebă speriată negura, înnegurându-se şi mai mult şi chircindu-se de par'că i-ar fi dat cineva cu bâta 'n cap.

— Aşa, cum zisei! 'O să 'nnalţ lăcaş Domnului! Uite ăsta e temeiu'!

Şi izbi silnic şi vârtos în copac cu oraniţa.

— Ce Dumnezău? A crăşcăit aşa crunt stejaru, or a hohotit cineva de durere? se 'ntrebă mirat Dobre.

Când se puse să se uite mai bine, arătarea nicăeri:

— He, da' ce mai fu şi asta?...

Şi tot el, desmeticindu-se:

— Ştii, că nu-i lucru curat?

Şi se 'nchină. Pe dată îşi simţi capul luminat, ca un altar în zi de sărbătoare. Şi sufletul din el, vesel tare, cânta şi se bucura, cum cântă şi se bucură îngerii 'n ceruri, când se 'ntoarce, de bună voia lui, un păcătos din cei greşite spre A-Tot-Puternicul.

Tac ei mai departe, cioplieşte, când iată trei inşi stau în faţă:

— Da' ce faci aci, rogu-te?...

— Eu? Fac d'o biserică!

— Altceva mai bun n'ai de ce să te-apuci?...

— Mai bun lucru, ca lăcaş sfânt, ce poate să fie pe lume' asta?

— Ce? Ia o cârciumă, o puşcărie. Par'că n'ai avea cu ce să pierzi vremea?... Ce trebue omului aşa ceva?...

— Ce-i trebue?... Să se 'nchine! Să se apropie de Domnu' şi să se depărteze de necuratu!

— Şi dacă s'o apropia de El, ce-i foloseşte? Ii dă El ceva? Tot golan, prăpădit şi amărât rămâne muritoru'! Cârciuma îl mai înveseleşte, iar puşcăria-l încuminţeşte, când se 'ntrece cu gluma.

Dobre stătu puţin tăcut, inchindorat. In mintea lui chibzuia, că asta cam aşa e. A zis şi el ce a zis, ca să fie zis.

Moşmoanele nu-l slăbeau însă cu 'ntrebările:

— Ei, ce-ai rămas aşa pe gânduri?... Iţi iei cumva seama?

Omul tot tăcea. Părea năuc. Nu ştia ce să facă? S'o ţie mai departe cu gluma, or să 'ntoarcă la vorba lui de alt'dată?...

— Dacă te laşi de lucru' ăsta, noi ţi-om da ceva! şopti unul din ei încet, cercând să vază de se prinde, or ba.

Dobre se făcea că n'aude.

— Ţi-om dărui bani câţi vrei, să scapi de belele! îndrăsni altul să 'nşire momeala mai vădit, mai tare.

I s'a părut, or a auzit slovnirea asta cu urechile lui?... Săracul de el, nu ştia singur ce să crează... Se ţinu însă dârz, nu se da bătut:

— Birui eu necazurile şi cu biserica! Ia să vezi numa'! Când oiu zări-o mare şi frumoasă, în mijlocu'ăstei păduri, mi s'o părea, că răsare soarele, că se coboară Ceru' pe pământ şi m'oiu bucura s'oiu scăpa de toate neajunsurile! se puse românul pe laudă.

Cei trei călători s'au întors cu feţele dela el, când a vorbit aşa. Par'că nici nu l-a mai văzut o clipă.

— Poate mi s'o fi părut! şopăcăi el.

Şi ei, ieşind ca dintr'o bungineală şi răsărindu-i proţap, la un pas înainte, tus-trei d'odată, încep să 'ndruge:

— E-hei, nu mai glumi! Trântişi vorb'asta de lehamite ce ţi-e de viaţă! Ţi-om da noi bănet destul şi te-om [illegible]! Nu zicem bine?

Creştinul tăcea. Tăcea ca pământul. Dar şi tăcerea e un răspuns. Asta o ştiau bine ispitele lui. Şi una din ele, care părea mai bătrână, îndrăsni mai mult:

— Spune numa' cât vrei să-ţi dăm, ca să-ţi fie d'ajuns. Să te pui pe picioare, să fii om!

Necăjitul nostru se scărpină după ureche. Nu ştia ce să mai a-

leagă din toate câte vedea şi auzea. Iţi luau ele la vale, năstemenile astea, or grăiau cu tot dinadinsul?

Călcându-şi odată pe inimă, rupse tăcerea:

— De mi-ţi da o dermelie de galbeni, mi-oi vedea de drum, altfel nu! Şi ridică securea să-şi urmeze lucrul.

— O dermelie de aur? Stai, omule, nu te grăbi! De ce n'ai răbdare?... Uite, pe atât să fie 'nvoeala!

— Pe atâta! Altfel nici pomeneală de vorbă! o scurtă şi el. Şi par'că-i venea să râză de 'ndrăsneala lui.

— Aşteaptă puţin. Da' stai molcom! Nu mai tăia, nu mai ciopli!

— Uite, adăst ca un conăcel. Tocma' mi s'a făcut o părdalnică de foame. Numa' să nu-mi fie răbdarea 'n zadar. Să veniţi mai de grab'.

— Nu duce grije d'asta! Ai banii aci mintenaşi!

Şi se fac nevăzuţi, iar flămândul se aşează la tain.

Aşteaptă el ce aşteaptă şi hop mai cât colo de el un cătrănit din cei trei:

— Uite preţu' 'nvoelii şi-l trânti jos.

Era un burduf plin cu aur lucitor.

Lui Dobre-i lucîră, săracul de el, ochii 'n cap, ca vulpei, când zăreşte un arici. Ii svâcnea şi inima 'n coşul pieptului, dând mai-mai să iasă afară.

I se părea, că e pe altă lume. Cântărea'n minte greutatea bănetului:

— Cum o să duc eu atâta povară?... se întreba el.

— Ce, prietene? Ce stai aşa, par'că tot îţi ninge şi-ţi plouă? se dete pe lângă el cu dulcegărie prefăcută talpa iadului, că acum începea să priceapă şi prăpăditul de el cam cum vin lucrurile.

— Ce stau? Mă uit, că-i cam puţin. Par'că-mi pare rău de tocmeala făcută. M'aţi zăpăcit cu trăncănelile voastre şi m'a luat gura pe dinnainte. Uite, mai că-mi vine să stric târgu'! Să vă căraţi d'aci cu ispita voastră şi eu să-mi văz de ce ştiu!

— Acu ce să mai strici?... săriră 'mpeliţaţii ca fripţi.

Şi, după puţină tăcere:

— Nu ştii, că mortu' nu se mai întoarce dela groapă?...

— Ba se 'ntoarce, când vrea Domnu'!

— Să vorbim, să n'adormim! i-o turnară ei.

Dar ce fu asta, că d'odată nu se mai văzură 'n ochi?... Pieriseră umbrele, ca nişte păreri. Işi făcuse Dobre o cruce bătrână şi par'că i se opriseră toate razele soarelui în cap, o aşa lumină caldă se aprinse 'n el pe când înconjurul se 'ntuneca tot mai tare.

Nagodele se 'nfiripează iarăşi înnainte-i:

— Ei, cum rămâne cu vorba vorbită? Ţi-o ţii, or îmi văz de cale' 'ntoarsă?... ieşi o 'ntrebare ca din pământ.

Şi, când se uită mai bine 'n burniţa, ce aci se 'ngroşa, aci se subţiea, zări un urecheat, încornorat în faţă-i. Mai şezu el, ce şezu, pe gânduri, apoi răspunse slab de tot:

— Mi-'oiu ţine-o, de! Acu ce să fac?... Pe unde iese cuvântu' iese şi sufletu'! Aşa a lăsat Dumnezău!

Şi iarăş s'a 'ngroşat înconjurul, par'c'ar fi fost cuprins d'o boaghe. Şi robotaşului i se 'nsenina la fel mintea.

— Atunci învoeala e 'nvoeală. Suntem bine 'nţeleşi. Te laşi de lucru şi iei banii!

Dobre nu zicea pis. Plutea parcă p'o apă mare şi simţea, cum dă din mâini să nu se 'nnece, dar se ducea tot mai afund, îşi pierdea răsuflarea. Şi vorba îşi urma firul:

— Rămâi în plata ta! i-o reteză o arătare nevăzută.

Şi dădu să plece Scaraoschi, că el era, capul lui.

— Ba asta nu! i-o rotunji românul, al cărui suflet era un joc de umbre şi de lumini. Să faci bine, să-mi duci fleacu' ăla de sac pân'acas'. Altfel dau cu piciorul' împogodelii dintre noi.

Biasna tăcu puţin, apoi oftând greu:

— Fie şi asta, dacă altfel nu se poate!

Şi Dobre de colo, grozăvindu-se:

— Vezi bine că nu!

Măscăriciul i-a dat atunci un pistrueat din cei doi, să i-l ducă.

Şi au plecat la drum. Pacostea, dintr'o săritură, a fost cât colo. Românul a rămas însă, după două-trei păşituri, pe gânduri.

— Ce-ţi mai năzări iarăş?... Nu plecăm?... întrebă sgonea.

— Ba, de plecat 'om pleca! îi răspunde omul. Da' pricina e, să vedem care din doi 'o sta să meargă 'nnainte şi care 'n urmă?... Văz, c'o luaşi la picior, fără să ne facem şi socoteal' asta!

Inţelegea bine că n'o să poată să se ţie după el.

— Apăi 'om merge, cum 'om putea. Care 'o fi mai vrednic 'o merge mai 'nnainte! rosti benga.

— Aşa zic şi eu! se 'nvoi Dobre. Să ne cercăm puterile.

— Să ni le cercăm!

Avea fiecare 'n mână câte o bâtă.

— Să dăm în trunchiu' de talpă al bisericii! Care 'o face să pocnească mai tare, ăla 'o fi mai dihai! zise păcăliciul.

— Să dăm! se 'nvoeşte, râzând, boţogaşul.

— Dă tu 'ntâi! îl îndeamnă muritorul.

Când izbeşte odată piesnea 'n lemn, a huit pădurea ca un ceas şi a răsunat până 'n adâncul tăriilor cerului, de s'au burzuluit norii, ciocnindu-se 'ntre ei.

Creştinul a 'nceput să rânjească.

— Ii, da' slab rumân mai eşti! Să te uiţi la mine! Numa' trebue să te leg la ochi şi la urechi, că ţi-'or sări vederile şi ţi-o ţiui auzu', de-i rămâne orb şi surd de huet.

Rupe-i s'ar coada se lăsă să-i pue peste trenţe, peste faţă, strâns în nod la ceafă, şervetul de subt curea. Iar mocăitul nostru ridică moaca şi i-o trânti odată la rădăcina nasului, în dreptul ochilor, de s'a 'mpleticit de vre'o trei ori în loc, ducă-se pe pustii, dând să cază şi mai multe nu jos.

— Da' straşnic a pocnit! se minună el. De nu mă legai, pierdeam vederile şi-mi rămâneau şi urechile sparte!

— Păi vezi? îl mângăe viteazul. E bine când asculţi de sfatu' unui păţit.

A rămas să meargă 'ntâi Dobre, ca un biruitor ce era, că pierduse prinsoarea ăl cu coarne.

Şi-mi pleacă la drum. Hărhălia fugea, ca o umbră, ca o pasăre, ca vântul şi ca gândul. Grozavul nostru se ţinea cât putea 'n suflarea lui, să n'alunece din ea. Ştia că d'o rămâne p'alături de ea, nu se mai întâlneşte cu tetea biengăriilor şi cu dermelia de aur, ba poate să-şi frângă şi gâtul în căzătură.

Când îşi trăgea sufletul cât p'aci să-i soarbă şi pe el.

— Da' ce stai popândău în faţa mea şi când dau fuga şi când o las mai moale?... se răţoi besedia.

— Păi cum ai vrea altfel?... Ştiu, că ţi-ar plăcea să mă depărtezi, ca să poţi s'o iei pe alt drum, or s'o sbugheşti îndărăt. N'ai găsit proşti d'ăia, fii pe pace!

Când se apropie de cleaba lui, de Dobre viteazul Dobre zice mândru către ucigă-l crucea:

— Uite, colo stau!

— Aoleo! In paragin'a'ea?...

— In a'ea, da' 'n care?... Ştii tu cum îi făcută?...

— Ştiu, de mi-i spune. Da' parcă n'are acoperiş! Iese fumul grămadă printr'un colţ! rânji concenia 'n batjocură. Dar şi 'mbogăţitul nostru nu se lăsă mai pre jos:

— Iese, că-i lipseşte o lacră. E făcut tot din piei de drac. Şi-mi mai trebue una. De ce crezi, că te-am adus pân'aci?

Şi 'nnălţându-se dârz înnainte-i:

— Ai intrat pe mâna lui Dobre viteazu'. Ţiai găsit naşu', cum îşi găseşte tot sacu' petecu'!

Când a auzit şontorogea una ca asta a năpustit burduful şi a luat-o la sănătoasa.

Şi fugi, şi fugi, tot şontâc-şontâc, dar mai iute ca un iepure de părloagă pe coastă de deal.

Şi cum fugea el de mama focului, întâlneşte 'n cale un vulpoi, mergând alene pe-o cărare.

— Ce-i cu tine, cumetre cornaciu, de te zoreşti aşa?... Or te-a tămâeat cineva?...

— Mai rău, cumetre!

— Cum mai rău?... Asta nu-mi vine să crez!

— Uite asta, asta!

Şi după ce sfârşi povestea:

— Aşa-i că nu-i glumă cu Dobre Viteazu'? Fug să-mi scap pielea!

Vulpoiul hohoti odată, aşa de tare, că se cutremură şi chitiuţă şi răsună până'n străfundul iadului, de se mişcă dela locu-i tălpoiul lui:

— Ce viteaz? Mămăligoiu' ăla? Vai de capu' tău, mamonule, că rău ai mai ajuns! Ştii verb'aea:

„La aşa cap, aşa căciulă", adică la aşa fricos, aşa viteaz!

Apoi, după ce mai râse, cât mai râse:

— Eu i-am hălpăit toate gobăile, i-am înşfăcat şi cotarlele şi nu m'am sinchisit de el. De vre-o câţiva ani îi vămuesc şi făina. Intru 'n tindă şi mănânc, ca la mine acas'. El aude şi se face chitic de frică. Hai numa' cu mine 'ndărăt şi-i vedea.

— Hai! zise coarneşul, mai venindu-i inima la loc şi 'nciudându-se de prostia lui.

Merg ei, haida-hai, tot repejor, pân'ajung la casa românului:

— Uite Dobre Viteazu' ne iese 'nnainte! bagă de seamă cel din baltă şi 'ncepu să tremure.

— Ce, Dobre şi viteaz? Asta-i Dobre mălai necopt!

Şi vulpoiul latră odată, să-l auză el.

Se apropiaseră de părleazul ogrăzii. Omul venea c'o secure 'n mână. Păşea repede:

— Ihi! tuşeşte el odată.

Apoi, înfingându-se la vorbă:

— Imi venişi, diavol bătrân? Mă tot porţi cu vorba d'un an, de când mă 'ndurai să nu te ucid, că mi-aduci o piele de aghipet, în locu' alei' tale şi abia acum îmi vii?... Mi-a stat casa desvelită şi-mi stă ş'acuma! Ţi-'oiu da eu ţie ce ţi se cade!

Şi dă fuga 'n spre ei, cu toporul în dreptul pântecului.

Parascovenia nici n'a mai suflat. A sărit odată 'n sus, s'a 'nvârtit în loc şi p'aci ţi-i drumul. Alerga de nu lăsa nici umbră, necum praf în urma picioarelor sprintene. Par'că nici n'atingea pământul, par'că sbura. Vulpoiul, văzând cum dă tovarăşul birul cu fugiţii, a luat-o şi el rara-rara spre pădure, cu urechile pleoştite, cu coada 'ntre picioare.

Şi aşa s'a făcut săracul nostru bogat putred şi i-a rămas numele

Ţărani din Râbniţa

„TRANSNISTRIA" în IMAGINI

ȘTIRI DIN ȚARA

■ *Intreprinderile industriale și comerciale vor putea să mărească salariile cu de trei ori jumătate față de cât au fost în Decembrie 1939.*

■ *In țară s'a inaugurat o serie de lucrări edilitare de interes obștesc întreprinse de administrațiile locale după directivele d-lui Mareșal Antonescu. Numărul total al acestor lucrări este de 2630 și cuprind: centre administrative, primării, preturi, școli, dispensare, biserici, băi populare, cămine de zi, case culturale, a-[illegible] comunale, grajduri și posturi.*

■ *Cu ocazia comemorării a 3 ani de domnie a M. S. Regelui Mihai și de conducere a statului de către d. Mareșal Antonescu, s'a pus în circulație un timbru poștal comemorativ, în valoare de 40 lei.*

■ *La București s'au înregistrat două cutremure, unul cu epicentrul la 9500 km., iar el doilea la 7000 km.*

■ *Fuehrerul a acordat Crucea de Cavaler al Crucii de Fier colonelului Corneliu Teodorini.*

■ *Printr'un decret-lege s'au acordat unele degrevări de impozite directe pe venit. Deasemeni au fost modificate obligațiile întreprinderilor comerciale și industriale de a ține registrele de contabilitate.*

■ *Ministerul Agriculturii a repartizat Camerelor agricole cotele necesare din împrumutul de 350.000.000 lei pentru finanțarea arăturilor ce se fac în actuala campanie agricolă pe pășunile de interes obștesc.*

■ *Pe stadionul Kiseleff din București a fost un concurs de joc și port românesc al căminelor culturale din Ilfov. Premiul I pentru joc l-a luat echipa din comuna Izvoarele, iar premiul pentru cel mai frumos costum național, Elena Florescu din comuna Tămădău.*

■ *Printr'un decret-lege a fost înființat un subsecretariat de Stat al muncii și un comisariat general pentru problemele evreești.*

■ *Direcția Căilor Ferate Române a aprobat ca pentru meseriași și lucrători temporari, salariați cu ziua, calculul ajutorului de naștere și de înmormântare să se facă tot ca și pentru cei salarizați cu ora.*

■ *2000 de persoane au luat parte la cursurile de limba germană ale rectoratului academiei germane din București.*

■ *La concursul cartofului s'au înscris 5925 producători din 121 școale agricole.*

■ *Intre Regat și Transnistria s'a deschis un nou trafic de mărfuri, călători, bagaje și mesagerii, pe noua cale ferată Volcineț—Moghilev.*

■ *Șoseaua de penetrație București—Domnești a fost dată în circulație. Drumul are peste patru kilometri lungime și a costat 68.740.000 lei.*

■ *Un nou decret-lege prevede simplificarea procedurii împărțelilor judiciare.*

■ *A încetat din viață colonelul magistrat Vasile Gelep, fost secretar general al ministerului de Interne.*

■ *In urma adresei ministerului Justiției, direcțiunea generală C. F. R. a hotărât ca de îndată să se facă rețineri și pentru sechestre și societăți particulare din salariul personalului C. F. R. detașat pentru încadrarea unităților din Transnistria.*

■ *In ziua de 10 Septembrie ora 10 și 48 minute, s'a înregistrat la București un cutremur de pământ.*

■ *In ziua de 6 Septembrie a. c. s'a inaugurat la Brașov, în prezența d-nei Maria Mareșal Antonescu și a d-lui ministru al Sănătății și Ocrotirilor Sociale dr. P. Tomescu, Secția de Sanatoriu pentru boli pulmonare a Spitalului „Gh. Mârzescu".*

■ *Pentru a se veni în ajutorul coloniștilor evacuați din cadrilater, subsecretariatul românizării a purces la construirea în comunele „Ferdinand" din județul Constanța și „Mircea" din județul Tulcea, importante centre de recolonizare, la construirea a 160 de gospodării țărănești model.*

Aceste gospodării vor fi încredințate cu plata pe timp de 30 de ani numai acelor coloniști cari s'au dovedit a fi cei mai harnici, cu adevărat legați de pământ.

Lucrările au fost inspectate de d. ministru al românizării care în comuna Ceamurlia de Jos (Tulcea) a înmânat titlurile de proprietate la 285 coloniști pentru loturile împărțite prin tragere la sorți.

■ *Un cercetător român al cerului, adică un astronom, profesorul Dalmaca din Tg.-Jiu a anunțat observatorul Astronomic din București că a descoperit „O cometă nouă în constelația Lynxul, mărimea 8-a, care se îndreaptă spre Omicron din Carul Mare".*

Verificările făcute au constatat exactitatea comunicării.

Prin această descoperire, se aduce un nou aport în marea și neîncetata strădanie științifică a lumii.

1. M. S. REGELE MIHAI I, d. MAREȘAL ION ANTONESCU, Conducătorul Statului și d. prof. MIHAI ANTONESCU, vicepreședintele Consiliului de miniștri, în timpul serviciului religios la înmormântarea Mareșalului Presan.
2. Tancuri românești undeva pe frontul din Răsărit.
3. Gata de atac.
4. Prizonieri bolșevici.
5. In momentele libere, ofițerii români de pe frontul din Răsărit își reiau distracțiile de odinioară.
6. Intr'o școală românească de sbor fără motor.
7. Aviatorii români se pregătesc pentru un nou atac.

ȘTIRI DE PESTE HOTARE

■ *Un vapor turcesc a fost atacat cu mitralierele de trei avioane americane. Vasul a reușit să ajungă într'un port din Marea Egee, având un mort și doi răniți.*

■ *La Burgos, în Spania, au avut loc mari serbări cu ocazia împlinirii a 1000 de ani dela întemeierea regatului Castiliei.*

■ *Stalin a avut o întrevedere cu „reprezentanții bisericii ortodoxe", sub conducerea mitropolitului Serghie, în cursul căreia s'ar fi discutat convocarea unui Sinod în vederea alegerii unui „patriarh al Uniunei Sovietelor" și „problema reorganizării bisericii în Uniune".*

■ *Potolirea spiritelor în Danemarca se apropie de sfârșit. Germanii și marea majoritate a populației daneze fac sforțări în acest scop.*

■ *Fuehrerul a primit în audiența de prezentare pe noul ministru al României la Berlin, d. general Ion Gheorghe.*

■ *Cardinalii bisericii catolice s'au întrunit la Roma. Nu se știe ce au discutat.*

■ *Mai multe „fortărețe sburătoare" americane au zburat pe deasupra teritoriului elvețian. Un avion s'a prăbușit, iar altul a aterizat forțat.*

■ *Luni au fost înmormântate cele 105 victime ale ultimului atac aerian dat asupra Parisului.*

■ *Cu prilejul inaugurării Centrului provincial de educație național-socialistă d la Strasburg a avut loc o mare manifestație.*

A vorbit d. Alfred Rosenberg, ministru al Reichului, arătând primejdia pe care o reprezintă evreii.

■ *300 de bombardiere anglo-americane au sburat pe deasupra Suediei și au venit apoi să bombardeze Berlinul.*

■ *D. Knox, ministrul marinei americane, a declarat că este foarte sigur că se vor produce noui atacuri ale submarinelor germane. „Nu am înlăturat de loc pericolul submarin" a spus d-sa.*

■ *Profesorul Renner a propus ca după războiu să se creeze o flotă aeriană internațională care să fie însărcinată cu controlul internațional. Avioanele ar urma să plece din 20 de poziții strategice. Bine înțeles, nu vor avea drept de control decât englezii, americanii, bolșevicii și chinezii guvernului din Ciung-King.*

■ *Unul dintre șefii partidului popular francez din Savoia Superioară Jean Delia a fost asasinat cu focuri de mitralieră.*

■ *Bateriile de coastă germane au deschis focul asupra a 15 vase de războiu engleze cari navigau în Canalul Mânecii.*

■ *Marți, aviația anglo-americană a atacat din nou Franța de Nord, pricinuind peste 100 de morți.*

■ *Relațiile diplomatice între Egipt și Uniunea Sovietelor au fost restabilite la 26 August c.*

■ *Guvernul maghiar a luat măsuri pentru declararea Budapestei „oraș deschis".*

■ *Comandantul miliției voluntare italiene a decis desființarea „ofițerilor de rezervă" din miliții, aceștia urmând să-și reia gradele pe cari le aveau în celelalte forțe armate.*

■ *Se crede că în Octombrie se va întruni o conferință interaliată, probabil la Londra, la care ar urma să ia parte și Stalin.*

■ *D. Churchill a ținut un discurs la universitatea din Cambridge (Statele-Unite), vorbind despre legăturile dintre Anglia și Statele Unite și cerând o sforțare comună a celor două națiuni aliate.*

■ *In Spania s'a abătut un val de căldură provocând, în unele regiuni, pagube serioase agriculturii.*

■ *In Irak se fac alegeri parlamentare.*

■ *Italia a cerut armistițiu fără condiții. Cererea a fost acceptată. In consecință orice act de ostilitate împotriva forțelor anglo-americane trebue să înceteze din partea forțelor italiene în toate locurile. Acestea vor reacționa totuși „împotriva unor eventuale atacuri provenind din orice altă parte", — spune comunicatul dat de mareșalul Badoglio.*

■ *10.000 de comuniști au atacat forțele armate ale guvernului din Ciungking, în sudul provinciei Shantung. Comandantul trupelor Ciungkingheze s'a sinucis văzând că e pe cale să piardă bătălia.*

■ *Lângă Pizzo, în Italia, au debarcat alte 4—5 batalioane de infanterie engleze. In regiunea marină dela nord de Sicilia și la vest de Calabria au fost zărite importante mișcări de vase anglo-americane. E vorba de două mari convoaie. Șase din aceste vase au fost scufundate de aviația germană.*

■ *Aviația germano-română a atacat fără încetare forțele sovietice blindate și de infanterie din sectorele din Sud.*

Coloanele de camioane ale inamicului au fost împrăștiate, iar mari cantități de material de război au fost distruse.

Mersul evenimentelor

Intregirea Croației

In urma evenimentelor din Italia, șeful statului croat, poglavnikul Ante Pavelici, a comunicat ocuparea întregului teritoriu de pe coasta croată a Adriaticei (Dalmația), și anularea alegerii ca rege a prințului Aimone de Aosta-Savoia.

Totodată a anunțat printr'o proclamație că Führerul Germaniei recunoaște granițele statului independent croat, în care se cuprinde și pământul dela Adriatica.

Atacarea Spitzbergului

Forțe navale germane au atacat în noaptea de 8 Septembrie baza inamică dela Spitzberg, punctul cel mai înaintat din Oceanul Inghețat de Nord. Acolo se află o importantă stațiune de radiotelegrafie, o stațiune meteorologică și alte instalațiuni ce aveau o însemnătate deosebită pentru operațiunile forțelor navale și aeriene anglo-americano-sovietice în extremul nord al continentului.

Operațiunea s'a desfășurat conform planului, toate instalațiunile fiind complet distruse.

A fost un atac de o mare îndrăzneală și încununat de reușită deplină.

Noui regenți bulgari

Sobrania, adunarea națională a Bulgariei a ales regenți — cari vor conduce în locul suveranului treburile țării până la majoratul Regelui Simeon II — pe principele Ciril, fratele regelui Boris, profesorul Filoff și generalul Mișoff.

In felul acesta s'a asigurat continuitatea constituțională în Bulgaria.

Evenimentele din Italia

In urma capitulării Italiei hotărâtă de guvernul prezidat de generalul Badoglio, s'a alcătuit un nou guvern, național-fascist care a adresat un apel către poporul italian, înfierând actul mareșalului Badoglio, îndemnând la rezistență și la luptă alături de armata germană.

Imediat după capitulare forțele germane au purces pretutindeni la dezarmarea trupelor italiene, operațiune făcută fără prea mare greutate, precum și la ocuparea Romei și a principalelor centre industriale din nordul Italiei. Din sursă germană se află că unități italiene s'au manifestat dorința de a conlucra mai departe cu trupele germane.

Germanii au ocupat deasemeni coasta Albaniei, iar rezistența împotriva invaziei aliaților este susținută cu îndârjire de forțele germane.

Comanda trupelor germane din Italia a fost încredințată unora din cei mai de seamă comandanți: Mareșalii Rommel, Rundstedt și Kesserling.

Discursul Fuehrerului

Cu prilejul capitulării Italiei, Fuehrerul Germaniei, d. Adolf Hitler, a rostit o cuvântare, la cartierul său general adresată poporului german. In acest expozeu au fost înfățișate împrejurările care au premers lovitura de stat din Italia, felul cum s'a produs această lovitură și s'a afirmat hotărârea neclătinată a poporului german de a duce mai departe lupta până la victoria finală.

Führerul și-a exprimat desăvârșita încredere în forța internă a Reichului german și în bravura ostașilor săi cari au împins frontul la o depărtare de peste o mie de kilometri de granițele Germaniei.

Situația frontului

In Răsărit, situația în cursul săptămânii a continuat să se mențină în stare de tensiune, caracterizată prin atacuri și contra-atacuri de o violență nemicșorată, în special dela sud-vest și vest de Wiazma. La sud orașul Mariupol a fost evacuat după ce toate instalațiile de importanță militară fuseseră distruse.

O încercare de debarcare a sovieticilor la Novorosisk a fost zădărnicită. In sectorul central luptele continuă cu violență.

Alături de aviația germană, aviația română a sprijinit cu eficacitate forțele terestre.

In Italia, forțele germane se opun înaintării trupelor anglo-americane care încearcă să lărgească capetele de pod făcute pe peninsulă.

In extremul orient se dau lupte grele între japonezi și americani pe insula Noua Guinee din preajma Australiei.

D. Mussolini eliberat

Ducele Mussolini, reținut în captivitate din ziua de 25 Iulie când puterea a fost preluată în Italia de mareșalul Badoglio, a fost eliberat în ziua de 12 Septembrie printr'o acțiune întreprinsă de trupele germane de parașutiști și de elemente din serviciul siguranței și al formațiilor S.S. Astfel — anunță comunicatul special al marelui cartier general al Führerului — predarea Ducelui către nord-americani, stabilită de guvernul Badoglio, a fost zădărnicită.

Societatea Națională de Editură și Arte Grafice „DACIA TRAIANA", București, str. Sărindar 5-7-9, înmatr. sub Nr. 156/942 la Reg. Of. Comerțului București. Tipărită la 15.IX.1943